

віддавати перевагу автентичним технічним текстам відповідного рівня складності, а також акцентувати увагу на розвитку академічних мовних навичок (Mehisto & Marsh, 2008).

CLIL-підхід є дієвим інструментом для подолання мовного бар'єру в технічній сфері. Він дозволяє природним шляхом інтегрувати термінологію у професійний контекст, підвищує мотивацію учнів та готує їх до майбутньої діяльності в умовах глобалізованого світу. Інтеграція англійської мови та інформаційних технологій створює синергетичний ефект, де мова стає живим засобом пізнання світу техніки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баркасі, В. В., & Філіпп'єва, Т. І. (2018). Сучасні теоретико-методичні умови впровадження предметно-мовного інтегрованого навчання. *Young Scientist*, 4.4(56.4), 35–38.
2. Bentley, K. (2010). *The TKT course: CLIL module*. Cambridge University Press.
3. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and language integrated learning*. Cambridge University Press.
4. Marsh, D. (1994). Bilingual education and content and language integrated learning. *International Association for Cross-cultural Communication*.
5. Mehisto, P., & Marsh, D. (2008). *Uncovering CLIL: Content and language integrated learning in bilingual and multilingual education*. Macmillan Education.
6. Павлова, О. О., & Монастирська, Л. В. (2019). Перспективи методики предметно-мовного інтегрованого навчання в немовних вишах України. *Інноваційна педагогіка*, 18(3), 78–82.

Мунтян О. О.

*Київський національний університет технологій та дизайну
(Київ, Україна)*

ІНТЕГРАЦІЯ АВТЕНТИЧНИХ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ПІСЕНЬ У ФОРМУВАННІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА РІВНІ A2

У сучасній лінгводидактиці формування соціокультурної компетентності розглядається як одна з ключових складових комунікативної компетенції, особливо в процесі вивчення української мови як іноземної. Згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (CEFR), на

елементарному рівні А2 здобувач освіти здатний розуміти й використовувати прості фрази та вислови, пов'язані з повсякденними ситуаціями, зокрема самопрезентацією, описом родини, здійсненням покупок чи географічного оточення. Однак для повноцінної соціалізації в україномовному культурному середовищі такого рівня недостатньо. Необхідним є глибше занурення в систему цінностей, символів, традицій і невербальних кодів, які часто залишаються поза межами адаптованих навчальних текстів. Саме автентичні українськомовні пісні (як фольклорні, так і сучасні) виступають унікальним джерелом соціокультурної інформації, зберігаючи природну мовну інтонацію, ритмічну організацію, діалектні особливості та елементи історичної пам'яті.

Соціокультурна компетентність охоплює сукупність знань, умінь і ставлень, необхідних для адекватної інтерпретації та продукування мовленнєвих актів у конкретному соціокультурному контексті. На рівні А2 її прояв можна спостерігати в розумінні базових соціальних норм (вітання, форми звертання, правила ввічливості), розпізнаванні культурно маркованих лексичних одиниць (назви свят, страв, символів), а також усвідомленні елементарних культурних стереотипів і традицій. Теорія міжкультурної комунікації наголошує, що справжнє розуміння іншої культури можливе лише через безпосередній контакт з автентичними текстами, які репрезентують «живу» мовну практику. Адаптовані навчальні матеріали, попри спрощення сприйняття, нерідко призводять до викривлення культурних нюансів і формування поверхневого уявлення про культуру. Натомість автентичні пісні функціонують як культурні артефакти, що кодують колективну пам'ять, емоційний досвід і світоглядні орієнтири певного соціуму. В українському культурному контексті особливе значення мають фольклорні жанри: колискові, веснянки, щедрівки, які передають архаїчні уявлення про природу, родину та циклічність життя; історичні пісні (думи, козацькі марші), що сприяють формуванню історичної свідомості й патріотичних почуттів; а також сучасні пісні

з етнічним забарвленням, зокрема обробки гурту «ДахаБраха» чи фольклорні мотиви в творчості «Океану Ельзи», які відображають гібридний характер сучасної української ідентичності. Теоретичною основою інтеграції пісенного матеріалу є тріада «мовлення – музика – культура». Музика активує праву півкулю головного мозку, відповідальну за емоційну сферу та образне мислення, що сприяє ефективнішому запам'ятовуванню лексики та інтонаційних моделей. Текст пісні, своєю чергою, вводить культурно релевантні лексеми й синтаксичні конструкції на рівні, доступному для здобувачів рівня А2.

Ілюстрацією може слугувати пісня «Ой у лузі червона калина», де повторювані структури («похилилася», «розвеселилася»), прості дієслівні форми та лексика природного оточення є доступними для розуміння на рівні А2, водночас калина як національний символ, образ луку як типового українського пейзажу та метафора боротьби й відродження розкривають глибший культурний пласт. Аналогічно колискова «Ой ходить сон коло вікон» актуалізує поняття родинного затишку, ночі та сну – базові теми рівня А2 – у автентичному емоційному контексті. Ще одним прикладом є щедрівка «Добрий вечір тобі, пане господарю», у якій повторювані формули привітання, побажання добра й згадки про Різдво сприяють формуванню уявлення про традиції гостинності та святкового етикету.

Процес засвоєння матеріалу відповідає моделі зони найближчого розвитку, де викладач виконує роль медіатора, сприяючи переходу від глобального розуміння пісні до детального аналізу окремих культурних маркерів. Робота з піснею здійснюється поетапно: на першому етапі активізуються фонові знання (наприклад, «Що символізує калина?», «Які пісні співають на свята?»), далі акцент робиться на ритмі, емоційному настрої та ключових лексичних одиницях під час аудіювання, а на завершальному етапі відбувається порівняння з рідною культурою та продукування власних висловлювань (діалоги, перекази) на основі прослуханого тексту. Такий підхід відповідає принципам автентичного

(аутентичного) навчання, за якого навчальні завдання мають реальний культурний контекст.

Серед основних переваг запропонованого методу слід виділити: мотиваційний ефект (музика знижує афективний фільтр і полегшує сприйняття), мнемонічну функцію (ритм і рима сприяють довготривалому запам'ятовуванню) та емоційну ідентифікацію (слухач «проживає» культурний досвід). Водночас існують певні виклики: діалектні варіанти (наприклад, «ходе» замість «ходить»), що можуть ускладнювати розуміння, та недостатня попередня культурна компетентність здобувачів. Подолання цих труднощів можливе завдяки поступовій і системній інтеграції матеріалів – від простіших колискових до складніших історичних пісень.

Таким чином, інтеграція автентичних україномовних пісень у процес формування соціокультурної компетентності на рівні A2 є теоретично обґрунтованою й системною стратегією, яка забезпечує органічне поєднання мовного та культурного розвитку, сприяє формуванню міжкультурної емпатії, культурної чутливості та мотивації до самостійного вивчення української культури. Перспективними напрямками подальших досліджень є розробка типології пісенного матеріалу відповідно до рівнів CEFR та створення детальних методичних рекомендацій для викладачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мунтян, О. О. (2025). Методика роботи з українознавчим матеріалом під час вивчення української мови як іноземної. *International scientific-practical conference "Science, education, technology and society: global trends and regional aspects"* (pp. 13–14). Tampere, Finland: Scholarly Publisher ICSSH.